

Mirza'nın Deresi

Bahtiyar ARSLAN

Beni Mirza'nın deresine götürdüğü gün, bir şeyler, kötü bir şeyler olacağını sezmiştim. Fakat sen beni bütün kötülüklerden esirgerdin tanrının izniyle. Tıpkı öyle işte, kötü sezgilerden de... Bu yüzden olmalı, daha söylemeden kötü şeyler sezdiğimi biliyor, bunu seziyor ve beni esirgiyordun. Esirgeyen ve bağışlayan tanrının adıyla... Yine de Mirza'nın deresi boyunca yürürken ayaklarımın altından aslında hiç olmayan karayılanların kıvrılarak akıp gittiklerini görüyordum. Onların sadece birer görüntü olduğunu bildiğim hâlde korkuyordum. Süpürge otlarının dağın eteğini saran koyu sıcakta, keskin bir kokuyu terlediğini duya duya yürüyorduk. İki de bir havalanan bildircin yavrularına, çil keklıklere yerden bir taş alıp fırlatmaya bile mecalimiz yoktu.

“Sen yılandan korkmazsın değil mi?”

Yaz, her zaman olduğundan daha sıcak ve daha susuz geçiyordu. Gevenler güdük kalmış, şimdiye çoktan benim boyuma gelecek kadar uzaması gereken odunsu gövdeleri ne kadar da bodur... Ancak dizime geliyorlar. Yaprakları da geçmiş yazların yarısı büyüklüğünde ya var, ya yok. Çıplak dağın, kendi gövdesinde öğütüp savurduğu o kıpkızıl toz kaplamış üzerlerini. Yürüdükçe tozlar havalanıyor, o kızıl örtünün altından, dumanlar arasında tuhaf bir yeşil gülümsüyor. Savrulan tozlardan da seziyorum bir şeyler olacağını, kötü şeyler... İki de bir sağ omzuna sarkan ucuyla yüzünün terini sildiğin beyaz bürgü, çamurlu bir kahverengiye dönmüş. Ben ona bakarken güneş gelip iyice tepemize oturuyor, sanki başımızın üstünde ateşten, yuvarlak bir şapka var. “Melon şapka” diyorum tükürürcesine, şapkaya mıdır öfkem, yoksa güneşe mi ayırt etmeden.

İlkyazda, ikinci vakti geliyorum buralara. Şu yukarıda görünen kayalıkların oraya kadar tırmanıyorum önce. Devasa kayaları, manivela gibi kullandığım bir sopanın yardımıyla yerinden oynatıp yuvarlıyorum. Top gibi sıçraya sıçraya ta aşağıdaki tarlalara kadar iniyorlar, oraya, düzlüğe yakın yere varınca sıçramaları duruyor, bir süre sürünerek toz kaldırıyorlar, nihayet ya-

tıp kalıyorlar bir yana. Arkasından kahkahalarla güldüğüm taşlar bana hiçbir zaman kötü bir şey olacağını sezdirmiyorlar.

Mirza'nın deresi kupkuru. Dere yatağındaki taşlar, kayrak taşlar uzaktan bir ayna gibi parlıyorlar. Gözlerim kamaşıyor. Kamaşma, susuzluğumu artırıyor, daha doğrusu hatırlatıyor. Derenin içine doğru yürüdükçe hava daha bir bunaltıcı olmaya başlıyor. Az önce indiğimiz yerde süpürge otlarının kuru, cansız bedenini zor da olsa sallayabilen bir rüzgâr, bir esinti vardı. Şimdi burada bir tüy bile ağır bir taş gibi. Onu kıpırdatacak, yerinden oynatacak bir esinti bile yok. Sanki her şey durmuş, her şeyle beraber dünya da, zaman da durmuş. İkimiz durmuş bir zamanın üstünde ilerliyoruz. Durmuş bir zamanın?.. İleriye doğru mu, geriye doğru mu?

“Suyumuz iyice azaldı değil mi?”

Nedense tek kelime bile etmiyorsun. Mirza'nın deresinin içinden yukarı, hamile bir kadın gibi yatan dağın karnına doğru yürüyoruz. Derenin iki yamacı da güneşin bütün sıcaklığını alıp üstümüze boca ediyor. Kayrak taşlardan yansıyan güneş sıcaklığı olduğundan fazla hissettiriyor.

“Beni bu sıcaktan, bu bunaltıdan da esirgeyebilirsin değil mi?”

Neden sonra yıllardır kulaklarımda kendini tekrarlayıp duran o soruyu soruyorum, “Mirza kim?”. Bu sorunun bir cevabı yok. Olmadığını biliyorum. Belki yıllarca sormayışımın sebebi budur. Fakat olmalı, bir yerde, hatta tam burada bir yerde bir Mirza olmalı, bu dereyi sahiplenmeli. Koskoca dereyi? Bu koca dere neden Mirza'nın olsun ki?

Bu gece silahlar patlayacak. Hiç değilse tek bir silah birkaç kez patlayacak. Birisi, -kim olduğunu biliyorum nasılsa, fakat sezgimin gerçekleşmesinden korktuğum için kovmaya çalışıyorum onu- silahtan çıkan kurşunların önüne duracak, karşısına geçecek yolunu kesmek ister gibi, “dur, gitme” der gibi. Tetiğe kimin bastığının ne önemi var? Belki de ben basarım. Belki de şu, deresinin içinde boğulup kalmaktan korktuğum Mirza. “Mirza kim?”. Bir çavuş olabilir mi? Mirza Çavuş?.. Asker çavuşu? Amele çavuşu? Belki de tarikat çavuşu? Mirza, çavuş olmalı, çavuş. Mirza adına en çok yakışan şey çavuş işte. Tekrarla ve bak istediğin kadar. Mirza Çavuş, Mirza Çavuş, Mirza Çavuş... Dönüp gülümsüyorsun aklımdan geçenleri bilir gibi. “Gibi” de ne demek, bilerek. Eğilip güneşte parlayan taşlardan birini alıp fırlatıyorum rastgele. Gidip bir gevenin boynunu kırıyor. Boşluğa kıpkızıl bir toz saçılıyor, yalnızca taşın değdiği yerden kanaması gereken gevenin sanki bütün gövdesi bir anda kana kesiyor. Sonra bir taş daha alıp atıyorum gözüme kestirdiğim bir gevene. Onlara düşman değilim oysa. Kuruyup kalacaklar birkaç güne. Köylüler gelip kökleyecekler, katırlara yükleyip indirecekler. Çabuk tutuşur

geven, çıtır çıtır yanar, çabuk geçer. Belli belirsiz ısıtır evleri, odaları. Yine de gelip köklerle işte.

Mirza'nın deresinin bir türküsü de olmalı, şu kayalardan birinin üstüne oturup söylemeli birisi. Belki de Mirza'nın kendisi. Sen sustukça Mirza bir soru olarak içimde büyüyecek, bir şehzadeye, bir padişaha dönüşecek, bu derenin ve dağın, şu aşağıda sararmaya başlayan ovanın sahibi olarak. Mirza'nın deresinden gürül gürül, bembeyaz köpüklerini kayrak taşların yüzüne çarpa çarpa sular akmalı. Ben, gelip kenarına oturmalı, kökleri sağlam sazlara tutunarak suya inmeliyim, kayarak.

“Suyumuz iyice azaldı değil mi?”.

Sonra ben suda serinlerken gömgök kuşlar doldurmalı havayı, üstümde dönüp durmalılar gökyüzüne bir selam gibi. Kanat sesleri gelip suda bulmalı beni, hafif bir rüzgâr olmalı güvercinden. Sesleri bahar yağmuru gibi ışıklı, bahar yağmuru gibi serin, şıpır şıpır düşmeli yüzüme. Sonra içinden güneş geçen damlaları havada yakalayan, ateş yiyen kuşlardan bir bulut gelip üstümde durmalı. Karşı yamaçlara incecik eleğimsağmalar düşmeli. Titrek, kararsız ışık parçaları ...

Fakat ben âşık oldum büyüyerek.

Şimdi akşam alacasında buluşuyoruz, bir köhne kulübenin önünde. Güneye dönük küçük örtmesini incecik kavak dallarıyla örtmüşler. Başımı kaldırıp bakınca ne kadar güvensiz bir yere sığındığımızı anlıyorum. Aralarına biraz sap sermişler, üstüne de çamur atmışlar. Sırtımızı dayadığımız köhneliğin dünyaya bakan yüzü ... Güney, önce küçük tepelerle başlıyor. Onların sırtına basarak yükselen başka tepeler, sonra başkaları ... Ta ötede ince, uzun, doğudan batıya uzanan karlı bir dağ silsilesi ... Alacalı bir koç gibi. Karanlıkta bile görünüyor. Adı neydi? Sahi sen bilirsin değil mi? Karanlık çöktü mü koyu bir yalnızlığı paylaşıyoruz. İkimizden başka kimse yok koca evrende. Yan yana oturuyoruz, ocakta fısır fısır kaynayan çayın kokusu boşluğa bir şeyler söylüyor. İkimize dair bir şeyler işte. İkimiz de duyuyoruz. Aşağıdan, kavakların arasından incecik bir rüzgâr esiyor, gelip kumral saçlarını buluyor. Yüzüne savrulup yapışan birkaç teli bu işin acemisiymiş gibi titreyen parmaklarıyla geriye atıyor. Rüzgâr mı inatçı, yoksa saçları mı bilemiyorum, savrulup duruyor yüzüne yüzüne. Onu güzelleştiren parmakları mı yoksa? Değdiği yeri bir gül bahçesine dönüştürüyorlar sanki. Adını fısıldayıp duruyorum. Sonra bir tel saç gelip dudaklarına yapışıyor, utanıyor, konuşmıyor. Arkada, o küçük kulübenin kapısının önünde yanan mum ürperiyor. Bütün aydınlığımız o. Rüzgârdan sönmeyin diye oraya, küçük bir küllüğün içine dikip koyuyoruz. Onun ışığının yordamıyla buluyoruz bardaklarımızı, çayımızı onun yordamıyla dolduruyoruz.

Mevsim sonbahar ve hava bu kadar sıcak değil. Üstelik akşam olmuş, gün batmış. Bozkırda hava birden soğuyacak, biliyoruz. Öteden, karşı dağın beyazlığı soğuk olup gelecek, derimizin altına, ta ciğerlerimize kadar işleyecek birazdan. Kalkıp gidecek, içeriden belki bir tahta sandık içinden leylak kokulu bir hırka getirip omzuma örtecek. Ben o kokuyu daha çok onun kokusu olduğu için seveceğim. Onun hırkasının ...

Bütün bunları Mirza'nın deresinin sıcaklığını bir nebze hafifletmek için yaşıyorum, biliyorsun. Oysa büyümeme daha çok var, büyüyüp âşık olmama.

“Aşk da bir şeye susamaktır değil mi?”

Bana kalırsa sen Mirza'yı tanıyorsun ve bugün kötü bir şeyler olacak. Bunu sen de seziyorsun. İki de bir gökyüzüne bakıp bir parça, şöyle başındaki bürgü kadar olsun bulut arayışın boşuna değil. Ne olacak? O bulutu bulsan içindeki karanlığı, içinde biriken kiri bir solukta yıkayıp arıtacak mı? Yası, irice bir taşın ucuna oturuyorsun önlüğünü toplayarak. Kaç kat önlüğün var senin? Öbür ucunu da bana gösteriyorsun, geçip oturuyorum. Bürgünü boynuna kadar aralıyorsun. Kupkuru bir sesle bir mâni okuyorsun. Şimdi bile ezberimde. Aradığın bulutu içinde bir yerde bulmuş olmalısın, gözlerin nemleniyor önce, sonra ağlayarak yıkıyorsun içindeki kiri.

“Sahipsiz koyun değiliz biz.”

Bunu şimdi neden söylüyorsun bana? Dağ başında yapayalnız mı kaldık gerçekten? O kadar uzakta mıyız? Neden geldik bu sıcaklığın çatladığı gün ortasında? Mirza'nın deresinde ne arıyoruz? Mirza'yı mı yoksa?

Biz o köhne kulübenin önünde otururken tepelerin üstünde yapayalnız geceyi bekleyen ahlat ağaçlarına bakıyoruz. Gecenin bekçileridir onlar gerçekten de. İkimiz de üşüyoruz. Usulca yanıma sokuluyor. Sırtımdaki hırkadan yayılan leylak kokusuna saçlarının kokusu karışıyor. Radyoda bir türkü kurşun gibi eriyip içimize akıyor. Rüzgâr birden muhalif esmeye başlıyor. Aşağıda çağlayan derenin sesini alıp götürüyor. Uzak tarlalarda açan yaban nergislerinin baygın kokusunu alıp geliyor, saçlarının kokusuna karıştırıyor.

Fakat ben âşık oldum büyüyerek.

Bunu ilk kez orada kendime büyük bir emniyet içerisinde söylüyorum, söylemenin, itiraf etmenin felaket demek olduğunu bile bile. Aşk böyle bir şeydir değil mi, sustukça yaşayan ama söz olmak için çırpınan, önüne durulmaz bir sel gibi çağlayan? İçimde o seli, dünyayı önüne katıp bir top gibi yuvarlayan seli nasıl hapsedebilirim? Bana bunun ilmini neden öğretmedin? Neden öğreten olmadı? Karşıdaki ahlat ağaçları neden bu kadar suskun? Bunlar insanın gözünün içine bakıp da neden konuşmazlar? Neden bu ka-

dar susuzum? Bu çölün ortasına kim attı beni? Ben, kendi çölünde her kum tanesine bir evren sığdırmaya mı mahkûm edildim? Aşk böyle bir şey midir, tanrının kendini imkânsızın aynasından göstermesi midir? Biliyorum, bütün çöllerin kum saati gibi akıp durduğu bir yer var. Orada durup bir şeyi beklemekle memurum, biliyorum. Fakat işte o leylak kokusu, o baygın yaban nergisi...

Ötedeki kuru çalılıkların arasından bir hışırtı duyup ürperiyoruz. İyi-ce sokuluyor, saçlarını boynumda hissediyorum. Rüzgâr ta içeri kadar girip mumu söndürüyor. Radyonun ateş böceği gibi küçücük ışığına bakıyoruz. Ahlat ağaçlarından birinin ardından bembeyaz, küçücük bir bulut beliriyor, gelip bir atkı gibi boynuna dolanıyor. İyi-ce sarıp sarmalıyorum. Soldaki tepelerden birinin sırtından bir yangın başlar gibi ayın sancısını izliyoruz. Birazdan bütün tepeler aydınlanacak, ta uzaklarda uçan gece kuşları bile görülecek.

Mirza'nın deresinde, ikimizin oturduğu o taşın üstünde dudaklarım çatlayarak uykuya dalışımın büyümemele, büyüyüp de âşık olmamla bir ilgisinin olduğunu elbette biliyorsun. Fakat ben o kirli histen kurtulamıyorum. Sen, bile bile, bana hiçbir şey öğretmeden beni terk edeceksin. Aşkın yalnız yaşanacağını, "bu yolda yalnız yürünür" diyerek öğreten sensin. Bana bir tek bunu öğrettin. Haykırmadan nasıl yaşanacağını, ağlamadan nasıl aşk acısı çekileceğini, rüsva olmadan hakikatin nasıl itiraf edileceğini, yaranın kanatılmadan, cerahati akıtılmadan nasıl iyileştirileceğini, sonsuza kadar içimde tütecek olan o leylak ve o baygın yaban nergisi kokusunu duya duya nasıl yaşayacağımı, o kumral gecelerin tekrarının imkânsızlığına kendimi nasıl alıştıracığımı -hepsinin çaresini bildiğini biliyorum- öğretmeden çekip gittin. Issız kaldım, bomboş kaldım. Kendi içinde çınlayan, kendi kendine kapanan bir fanus gibi kaldım evrenin orta yerinde. Ne zaman haykıracak olsam bütün dağlar üzerime yıkılacak, bütün çöllere, bütün denizler beni yutacak sandım.

"Aşkı, kirpiklerin ucundan okuyan kimdir?"

Bir hakikat gibi bırakıp gittiğin bu sorunun cevabını, yaşayarak, her gün yeniden kendime "ben" diyerek veriyorum. Keşke Mirza'nın deresine hiç gitmeseydik? Hiç gitmeseydik ve o taşın üstünde dudaklarım çatlayarak uyumasaydım. Böyle böyle büyüdüm değil mi ben?

Akşam eve bir katırın sırtına heybe gibi yüklenerek getirildim. Ayaklarım bir yanına, kollarım bir yanına sarkmıştı. Bir ölü gibi getirip sofanın soğukluğuna attılar beni. Sen Mirza'nın deresinde kalmıştın. Neden kalmıştın? Neden gelmemiştin? Kırbadaki son damlaları çatlayan dudaklarıma sürerken karanlık hislerimin seni yendiğini söylüyordun aslında. Kovamamış,

kurtulamamıştık işte. Beni, yıldızlar gökyüzünü süsleyinceye kadar orada beklettiler. Sonra götürüp bir çuval gibi, içi iyice boşalmış bir çuval gibi dip odalardan birinin serin toprak zeminine uzattılar. Senin orada, Mirza'nın deresinde, o taşın üzerinde boylu boyunca yattığını görüyordum. Kuşları bekliyordun, yıldızları bekliyordun, belki patlayacak bir tüfeği, bir sıcak mermiyi bekliyordun. Bir daha gelmeyeceğini bile bile çatlayan dudaklarıma sürülen suyu reddettim uzun süre. "O gelsin" dedim, "o gelsin ve parmaklarıyla dudaklarıma su versin" dedim sessizce. Sessizliğimin anlamını herkes biliyordu. Cümle cümle yayıldı aralarında. Fakat hiç kimse, hiçbir şey söylemedi. Hiçbir şey söylemeden bir daha gelmeyeceğini anlattılar bana.

Sonra ben büyüdüm ve âşık oldum işte.

Eylüldü. Ben, dalında iyice kurumaya yüz tutmuş kirazların kokularını bile alıyorum. Aşağı derenin kurbağalarının sesi git gide azalıyor. Ağaçlarda tuhaf bir telaş. Hızla olgunlaşan meyveler... Kara, kapkara bir def gibi ova. Parmaklarımızın ucunda ötüp duruyor. Usulca, boynumdan öperek, bir kurbanlık koçu öper gibi işte; "gideceksin değil mi?" diyor, "gideceksin"... İkiimiz de biliyoruz. Ta Mirza'nın deresinde beni bulan o hissin bir gelincik gibi burun verdiğini, patlamak üzere olduğunu biliyoruz. Tutup öpüyorum kokusunu. Göklere yırtan bir ses dere boyu sıralanmış kavakların yapraklarını ürperterek geliyor. Çayımız sıcacık, taptaze. Açık kapının gerisinde ürperen mum gölgelerimizi alıp dizlerimize yashıyor, ayaklarımızın ötesinde başlarımız birleşiyor. Yaban nergisleri son kez terliyor. Sırtımda aynı hırka, aynı leylak kokusu...

Sonra ben, tutup seni anlattım ona. "Beni Mirza'nın deresine götürdüğün gün" diye başladım ve her şeyi anlattım. Her şeyi biliyor, Mirza'nın deresini, o sıcak günü, o sıcak günde beni yakalayan karanlık sezgiyi, kayrak taşları, dizlerine yatışımı... Gülümsüyor. Sanki yanı başımızda, sanki bizimle birlikte Mirza'nın deresinde... Beni tutup dizlerine yatırırken sırtımda o taşın sıcaklığını duydum. Bir şeyler, kötü bir şeyler olacağını seziyordum. Mirza'nın deresinde beni bulan his, kendini tekrarlıyordu.

Derken bir silah patlıyor. Ta Mirza'nın deresinde bir kötü, karanlık his gibi beliren silah patlıyor işte. Gölgesi büyüyen gelen sıcak bir mermi öpüyor beni sol göğsümden. Sağ omzuna buluttan bir bürgü sarkıyor. Bürgünün ucuyla göz yaşlarını siliyor.

"Mirza sensin" diyor fısıltıyla.

Eğilip göğsümdeki yaradan öpüyor sanki.